

وحید قاسمی عهد وکیل پایه یک دادگستری

حق بر محیط زیست؛ حقی فراموش شده

محیط زیست بهره‌مند شوند.

شاید مهم‌ترین مشکلی که بر تخریب محیط زیست ایران مؤثر است فراموشی عنصر مهمی به نام انسان و حقوق اوست. حق به محیط زیست سالم به عنوان یک حق اساسی و بنیادین سال‌هاست که جایگاه خود را در مجموعه حقوق بشر تثبیت کرده است. دست‌کم توجیه این حق آن است که بشر حق حیات دارد و حمایت از این حق میسر نخواهد شد مگر زمانی که او دارای محیط زیست سالمی باشد. اسناد بین‌المللی فراوانی اعم از الزام‌آور و غیرالزام‌آور این حق را به رسمیت شناخته است از جمله آن می‌توان به اعلامیه جهانی حقوق بشر، میثاق حقوق مدنی و سیاسی و میثاق حقوق اقتصادی اجتماعی و فرهنگی نام برد. حق بر محیط زیست سالم نه‌تنها افراد را به رعایت اصول اخلاقی و حقوقی همچون جلوگیری از فعالیت‌های مخرب محیط زیست امر می‌کند بلکه، مشارکت دولت‌ها و کشورها را نیز برای حل مسائل زیست‌محیطی در سطح جهان اقتضا می‌کند. چنانچه در این زمینه در ماده ۱۱۳ حقوق شهروندی ایران می‌خوانیم: «هر شهروند حق بهره‌مندی از محیط زیست

ریزگردها، آلودگی‌های هوای کلان‌شهرها، خشکی رودخانه‌ها و دریاچه‌ها، کاهش منابع زیرزمینی آب، خشک‌سالی و هدررفت منابع آبی کشور، از دست‌دادن تنوع زیستی و فروپاشی اکوسیستم‌جملگی نقش‌های نمایش‌نامه ترازیک محیط زیست ایران معاصر است. این روزها نیز به‌طور بالقوه آلودگی‌های شگفت خوزستان، سیلاب‌های ویرانگر و سراسری بیش از همه ایام توجهات را به محیط زیست در حال زوال ایران جلب می‌کند. بر همین مبنا، از منظر حقوقی و بدون توجه به سایر ابعاد سیاسی و اقتصادی، رأی ممتنع ایران به قطع‌نامه غیرالزام‌آور مجمع عمومی سازمان ملل راجع به «حق دسترسی بشر به محیط زیست پاک، سلامت و پایدار» مایوس‌کننده می‌نماید. ایران به عنوان کشوری که درصد توسعه است، در بسیاری از مواقع رشد اقتصادی را فدای توسعه پایدار کرده است. به نظر می‌رسد درخصوص این موضوع که توسعه مفهومی کیفی و چندبعدی است، دیگر کمتر اندیشمندی تردید داشته باشد. چنانچه، کمیسیون جهانی محیط زیست و توسعه، توسعه‌ای را پایدار می‌داند که به محیط زیست ضربه‌ای وارد نیاورد و منابع طبیعی را ضایع نکند، بدان سان که آیندگان نیز از

سرکرده گروهک تروریستی «حرکه النضال» در دادگاه:

دولت و مقامات امنیتی کشور سوئد از من حمایت می‌کنند

سلاح کلانشیکف و ... برای انجام جنایات خود استفاده کرده است. وی افزود: متهم با بمب‌گذاری در اماکن عمومی به نام آزادی، اقوام مختلف کشور را به شهادت رسانده است. وکیل خانواده‌های شهدا اظهار کرد: از محضر ریاست دادگاه و از طرف وکلای خود تقاضای اعمال اشد مجازات را برای متهم دارم. در ادامه جلسه با درخواست قاضی افشاری، نماینده دادستان با حضور در جایگاه با بیان اینکه کشور سوئد جولانگاه، مأمن و پناهگاه گروهک‌های تروریستی از قبیل پژاک، حرکه النضال و گروهک منحوس منافقین است، اظهار کرد: حبیب فرج‌الله‌چعب شهروند این کشور است و مورد حمایتشان قرار دارد، درصورتی‌که وی دارای اعلان قرمز و تحت تعقیب مجامع بین‌المللی بود. نماینده دادستانی گفت: حبیب فرج‌الله‌چعب در سال ۲۰۱۹ برای شرکت در کنفرانس گروهک‌های تروریستی عازم لهستان شد و به دلیل اعلان قرمز، توسط مقامات کشور لهستان دستگیر شد اما با اعمال نفوذ و ورود مستقیم دولت سوئد و حمایت و لابی‌گری دولت آمریکا، وی با

جلسه دادگاه رسیدگی به پرونده «حبیب فرج‌الله‌چعب» ملقب به «حبیب اسود» سرکرده گروهک تروریستی «حرکه النضال» دیروز (یکشنبه ۹ مرداد) در شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب اسلامی به ریاست حجت‌الاسلام قاضی ایمان افشاری برگزار شد. به گزارش مرکز رسانه قوه قضائیه، در ابتدای این جلسه از دادگاه و به درخواست قاضی افشاری، وکیل خانواده شهدای حوادث تروریستی استان خوزستان که توسط متهم حبیب فرج‌الله‌چعب ملقب به «حبیب اسبود»، سرکرده گروهک تروریستی «حرکه النضال» به شهادت رسیده بودند، با حضور در جایگاه به دفاع از آنها پرداخت. وکیل خانواده شهدای حوادث تروریستی استان خوزستان، با اشاره به اینکه متهم حبیب فرج‌الله‌چعب سرکرده گروهک تروریستی «حرکه النضال» اقداماتی علیه اموال عمومی و خصوصی استان خوزستان اعم از ایراد خسارات به لوله‌های نفتی، ایراد خسارت در پی بمب‌گذاری در مقابل بانک خصوصی و... کرده است، اظهار کرد: متهم از ابزار جنگی اعم از بمب، نازنجک،

سالم، پاک و عاری از انواع آلودگی، ازجمله آلودگی هوا، آب و آلودگی‌های ناشی از امواج و تشعشعات مضر و آگاهی از میزان و تبعات آلاینده‌های محیط زیست را دارد. دستگاه‌های اجرایی برای کاهش آلاینده‌های زیست‌محیطی به‌ویژه در شهرهای بزرگ تدابیر لازم را اتخاذ می‌کنند».

حال پرسش این است که چگونه می‌توان خواب را از دیدگان دولتمردانی که توجهی به محیط زیست و حق شهروندی شهروندان ندارند، زدود؟ و این حق مسلم را بر ایشان هویدا کرد؟ در پاسخ می‌توان گفت علاوه بر اینکه رسانه‌ها در ایجاد این فرهنگ و اولویت‌سازی آن نقش بی‌بدیلی بازی می‌کنند، به نظر می‌رسد قواعد حقوقی نیز می‌تواند به عنوان اهرمی مناسب عمل کند. برخی بر این باورند که درونی‌سازی هزینه‌ها و اخذ مالیات‌های پیگویی به عنوان عواملی پیشگیرانه دوای درد است و برخی نیز در مقام درمان و ترمیم معتقدند مطالبه از دولت هم می‌تواند نقش بسزایی را ایفا کند؛ زیرا ویژگی اصلی حقوق همبستگی از جمله حق بر محیط زیست این است که قابلیت مطالبه از دولت‌ها دارد. کمالاتکه امروزه در

پرواز اختصاصی به سوئد بازگشت تا به فعالیت‌های تروریستی خود ادامه دهد.وی افزود: متهم برای اجرای نقشه‌های خود ساعت ۱۰ صبح را انتخاب کرده بود تا پس از اقدامات تروریستی تلفات انسانی و قربانیان بیشتری را به جامعه تحمیل کند. در ادامه جلسه دادگاه، قاضی افشاری خطاب به متهم با بیان اینکه براساس کیفرخواست صادره، ادله، اسناد، گزارش‌های ضابطان و مأموران امنیتی کشور، فیلم‌ها و تصاویر اقدامات تروریستی و همچنین اقراریرتان، به اتهام افساد فی‌الارض از طریق تشکیل، سرکردگی، اداره گروهک و اجرای عملیات‌های تروریستی در کشور متهم هستید، از وی خواست درخصوص اتهامات وارده نسبت به خود دفاع کند. در ادامه جلسه دادگاه به دستور قاضی افشاری فیلمی از سلاح به دست گرفتن متهم و همدستانش در استان خوزستان بخش شد که این اقدام برای ایجاد ارباب مردم در فضای مجازی محلی و شبکه‌های بیگانه منتشر شده بود. قاضی از متهم پرسید: شما ساکن و تبعه سوئد و همچنین مورد حمایت مقامات امنیتی و دولت

کشورهای پیشرفته در کنار قانون‌گذاران، دادگاه‌ها نیز در احترام به این حق، رسالت تاریخی بر عهده دارند. بدان‌سان که قربانیان و زیان‌دیدگان محیط زیست می‌توانند علیه بانیا آن اعم از دولت و اشخاص به دادگاه شکایت ببرند. البته که دادگاه‌ها در حمایت از زیان‌دیدگان با مشکلاتی روبه‌رو هستند، مشکلاتی نظیر دشواری تشخیص سبب، اثبات رابطه سببیت و احراز تقصیر؛ اما این مشکلات هم از سوی قانون‌گذاران تسهیل شده و هم روبه قضائی به راهکارهای قابل ملاحظه‌ای دست یافته است. بدان نحو که جهت تسهیل دعاوی مسئولیت مدنی ناشی از آلودگی‌ها، قوانین و اسناد بین‌المللی درصددند نظریه مسئولیت ناشی از تقصیر را به کنار نهند و با دست‌یازیدن به مسئولیت محض (عدم نیاز به اثبات تقصیر) عاملان آلودگیی و تخریب محیط زیست را ضمن محکومیت به جبران خسارت، ترغیب می‌کنند تا حق بر محیط زیست را محترم بشمارند.

بر این اساس، شایسته است قانون‌گذار با تصویب قوانینی مدرن راه را برای حمایت قوه قضائیه از محیط زیست و حق برخورداری از محیط زیست سالم هموار کند.

کشور سوئد بودی، این موارد را قبول داری؟متهم پاسخ داد: بله، بنده ساکن و تبعه کشور سوئد هستم، دولت و مقامات امنیتی کشور سوئد از من حمایت می‌کنند. دستگاهی به من دادند که در صورت احساس خطر دکمه آن را فشار دهم تا با آلارمی که به مأموران امنیتی دولت سوئد می‌دهد، هرجا که باشم آنها من را نجات دهند.

در ادامه جلسه دادگاه، فیلمی از اقدامات تروریستی متهم حبیب فرج‌الله‌چعب درخصوص بمب‌گذاری در ساختمان فرمانداری اهواز، اداره مسکن و شهرسازی اهواز، اداره سرمایه و بودجه اهواز و شعبه بانک سامان در اهواز منتشر شد که سه عملیات از این موارد در یک روز و در ساعت ۱۰ صبح و در حضور اکثریت مردم در این اماکن انجام شده بود. قاضی افشاری از متهم پرسید: سعید حمیدان و زمان سلیمانی درحال حاضر کجا هستند؟متهم پاسخ داد: این افراد به همراه تاجی محمدرزاده درحال حاضر در کشور سوئد و تحت حمایت دولت و نیروهای امنیتی این کشور هستند. قاضی با اشاره اقراریر متهم گفت: سرکرده گروهک تروریستی «حرکه النضال» اقرار کرده است با سرقت برای خود منبع مالی تأمین می‌کرده و دست به اقدامات تروریستی زده است. وی ادامه داد: متهم به راه‌اندازی شاخه نظامی محی‌الدین آل‌ناصر در شبکه اورینت، اعتراف و اعلام کرده است که هدف از راه‌اندازی این شاخه نظامی حمله به اهداف نظامی، اقتصادی و عمومی ایران بود و مردم را هدف قرار می‌داد. قاضی افشاری گفت: متهم در اقراریر خود معترف شده است که با سرویس‌های اطلاعاتی عربستان همکاری داشته و برای انجام جنایات خود از آنها سلاح دریافت می‌کرده است. قاضی خطاب به متهم گفت: آیا اقراریر خود را قبول داری؟ متهم گفت: تمام اقدامات خود را کتبا اعلام کرده‌ام و همه را قبول دارد.حجت‌الاسلام قاضی افشاری با اعلام پایان این جلسه از دادگاه گفت: متعاقباً زمان برگزاری جلسه بعدی دادگاه اعلام خواهد شد.

ریمونددویل

RAYMOND WEIL
GENEVE

SARMAN Co.

No. 1832, Dr. Shariati St., Next to Pol-E-Roomi, Tehran - Iran